

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.В. ДОКУЧАЄВА**

Факультет інженерів землевпорядкування

Кафедра землевпорядного проектування

**ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ЕКОНОМІКА ЗЕМЛЕУСТРОЮ

(назва дисципліни)

Рівень вищої освіти – 2
Галузь знань – 19 «Архітектура та будівництво»
Спеціальність – 193-«Геодезія та землеустрій» (ОР - «Магістр»)
Освітня (освітньо-професійна) програма – «Землеустрій та кадастр»

Харків – 2020

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Садовий Іван. Іванович,
кандидат економічних наук,
ст. викладач

Обговорено та рекомендовано до видання вченою радою факультету
інженерів землевпорядкування (протокол № _____ від «_____» _____
2020 р.)

Завідувач кафедри
землевпорядного проектування

О.Я. Петренко

Вступ

Дисципліна «Економіка землеустрою» є фундаментальною економічною дисципліною для студентів напрямку підготовки напрям підготовки магістрів зі землеустрою та кадастру. Вона забезпечує формування знань щодо – системи економічних, організаційних і правових відносин з приводу землекористування та землевпорядкування, яка базується на діючих законодавчих і нормативних актах, що регулюють планування та організацію землекористуванням різного цільового призначення та здійснення цивільно-правових угод на ринку типів землекористування з метою одержання бажаного комерційного або соціального ефекту.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – вивчення теорії і практики функціонування землекористування як важливої складової сфери підприємницької діяльності, матеріальної і фінансової основи територіальних громад. Землекористування з однієї сторони є певною гарантією стабільності бізнесу, збереження і примноження вартості капіталу, а з другої, - фінансовою основою місцевого самоврядування

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. *ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ЗЕМЛЕУСТРОЮ*

Тема 1. землекористування та землевпорядкування як наукова дисципліна

Суть економіки землекористування та землевпорядкування. Поняття і ознаки землекористування та землевпорядкування в різних сферах життєдіяльності людини. Місце землекористування в ринковій системі економіки. Предмет, метод і завдання курсу «економіка землекористування та землевпорядкування».

Тема 2. Наукові основи раціоналізації землекористування

Земля в біосоціальній і відтворювальній системі. Раціоналізація розподілу трудових, земельних і матеріально-фінансових ресурсів. Економічна ефективність і добробут суспільства. Умови оптимального розподілу ресурсів і формування землекористування. Раціональне землекористування і інтенсифікація використання земель. Фактори раціоналізації землекористування. Методологічні основи оптимізації землекористування.

Тема 3. Ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів в ринковій економіці

Економічна ефективність розподілу ресурсів через ціновий механізм. Принципи ціноутворення землі. Прибутковість землекористування основа ринкової вартості землі. Модель прибутковості землекористування Von Thunen. Земельна рента як функція прибутковості землі. Земельна рента і закон зменшення граничної продуктивності землі. Земельна рента та орендна вартість землі. Залежність орендної вартості землі від попиту і пропозицій на типи землекористування: вплив взаємодії попиту та пропозицій на орендну

вартість землі; вивчення попиту та пропозицій на типи землекористування для визначення орендної вартості.

Тема 4. Оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин

Рентний характер земельних відносин і землекористування в сільському господарстві. Земельна рента в населених пунктах та несільськогосподарських галузях. Вплив соціально-економічних факторів на раціоналізацію землекористування. Екологічні і правові обмеження використання земель. Еколого-економічна класифікація придатності земель.

Тема 5. Особливості формування територіальної структури оптимального землекористування

Економічне обґрунтування місць розташування конкурентних типів землекористування. Фактори, які впливають на характер землекористування в містах. Модель вибору оптимального місця розташування різних типів землекористування. Моделі формування територіальної структури типів землекористування. Структуризація основних типів землекористування та орендна вартість землі.

Тема 6. Ринок землі та прав оренди в економіці землекористування

Поняття, основні елементи та система ринку землі. Функції ринку типів землекористування. Товар на ринку типів землекористування. Загальні властивості та види ринку типів землекористування. Сегментація ринку типів землекористування. Рівень досконалості типів землекористування. Особливості товару на ринку інвестицій в землекористування. Угоди по ринку землі та їх економічні наслідки.

Поняття і функції оренди землі. Принципи оренди землі. Види і форми оренди землі. Економічний механізм оренди землі. Орендна плата за землю: склад і функції. Методичні підходи до визначення орендної плати.

Змістовий модуль 2. Методологія та методика оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування. Ціноутворення землі

Тема 7. Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування

Сутність і принципи оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування. Критерії і показники оцінки народногосподарської і госпрозрахункової ефективності землекористування та землепорядкування. Методологія побудови системи показників оцінки організації території сільськогосподарських землекористувань. Методи визначення народногосподарської ефективності землекористування та землепорядкування.

Тема 8. Теоретичні основи економіки землеустрою

Економічна сутність землеустрою. Об'єктивний характер землеустрою і його соціально-економічний зміст. Економічні закони та їх вплив на землеустрій. Економічний механізм регулювання земельних відносин. Значення землеустрою в умовах ринкових відносин.

Транспортний фактор при землеустрої. Значення транспортного фактора при оптимізації розмірів землекористувань. Вплив транспортних витрат на

собівартості продукції рослинництва. Методика визначення транспортних витрат при обґрунтуванні проектів землеустрою.

Тема 9. Економіка організації землеволодінь та землекористувань

Землеустрій основний механізм раціоналізації землеволодінь і землекористувань. Раціоналізація розмірів сільськогосподарських землеволодінь і землекористувань. Оцінка економічної ефективності і конкурентноздатності новостворюваних сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань. Оцінка наслідків вилучення земель при реорганізації землекористування сільськогосподарських підприємств. Оцінка ефективності ліквідації недоліків землеволодінь і землекористувань. Економічне обґрунтування надання земель для несільськогосподарських потреб. Оцінка збитків нанесених встановленням земельних сервітутів та обмежень щодо використання земель. Оцінка відшкодування збитків сільськогосподарського виробництва власникам землі та землекористувачам при вилученні або оренді сільськогосподарських угідь під лінійні об'єкти. Оцінка компенсаційних виплат при вилученні (продажі) земельних ділянок в межах населених пунктів.

Тема 10. Економіка внутрішньогосподарської організації території сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань

Економічне обґрунтування землепорядних рішень в проектах внутрішньогосподарського землеустрою. Економічне обґрунтування розміщення виробничих підрозділів і господарських центрів. Економічна оцінка розміщення шляхової мережі. Оцінка ефективності оптимізації складу і поліпшення земельних угідь. Еколого-економічне обґрунтування оптимізації системи сівозмін. Порівняльна оцінка варіантів впорядкування території сівозмін. Оцінка впорядкування території сівозмін: оцінка розміщення полів і робочих ділянок; оцінка економічної ефективності агротехнічних заходів; оцінка економічного обґрунтування розміщення полезахисних лісових смуг і т.д. Оцінка ефективності відтворення родючості ґрунтів. Комплексна оцінка економічної ефективності внутрішньогосподарської організації території.

Тема 11. Оцінка ринкової вартості інвестицій в землекористування

Принципи оцінки ринкової вартості інвестицій у землекористування. Врахування цінності грошей в часі. Система показників оцінки інвестиційних проектів. Дохідність інвестицій у землекористування та права власності. Загальні принципи побудови традиційних моделей оцінки вартості інвестицій у землекористування. Традиційні моделі оцінки інвестицій землекористування з надлишковою вартістю оренди. Сучасні моделі ринкової оцінки інвестицій в землекористування. Оцінка доходності інвестицій у землекористування. Модель реальної вартості інвестицій у землекористування

Рекомендована література (посібники, довідники тощо)

Основна література

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III за станом на 1 жовтня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
2. Податковий кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>

3. Про землеустрій [Електронний ресурс]: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.
4. Про оцінку земель [Електронний ресурс]: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
5. Третяк А.М. Економіка землекористування та землепорядкування. Навч. посібник. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2004.- 542 с.

Додаткова література

6. Макконнел К.Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. / К.Р. Макконнел, С.Л. Брю. В 2 т.: Пер. с. Англ. Т.1.
- Макконнел К.Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. / К.Р. Макконнел, С.Л. Брю. В 2 т.: Пер. с. Англ. Т.2.
7. Волков С.Н. Землеустройство. Экономика землеустройства. Т.5. –М.: Колос, 2001.- 456 с.
8. Другак В. М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування. К.: ЦЗРУ, 2004, — 150 с.
9. Третяк А.М., Другак В.М. Наукові основи економіки землекористування та землепорядкування. – К.: ЦЗРУ, 2003. – 337 с.
10. Формування нормативних витрат і доходів та баланс сільськогосподарської продукції в Україні та інших країнах світу. / За ред. О.М. Шпичака. – К.: ІАЕ, 2002. – 484 с.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

Засоби діагностики успішності навчання. Оцінювання знань здобувачів відбувається під час усного опитування, проведення практичних занять, контрольних робіт (тестування), екзамені.

Протягом вивчення дисципліни здобувач зобов'язаний:

- систематично відвідувати заняття;
- вести конспекти лекційних занять;
- виконувати контрольні (тестові) завдання;
- приймати участь в обговореннях дискусійних питань.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних занять, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль та самостійної аудиторної й поза аудиторної роботи здобувачів з дисципліни.

При встановленні критеріїв оцінки застосовуються заохочувальні та штрафні санкції. Заохочувальні санкції (бали) надаються за якісне і вчасне виконання завдання, участь у роботі наукових гуртків, виступи на конференціях тощо, що сприятиме підвищенню мотивації до вивчення дисципліни. Кількість заохочувальних балів встановлено в межах від 5 до 10 балів. Штрафні бали нараховуються за несвоєчасне виконання робіт та інші негативні дії з неповажних причин. Кількість штрафних балів за пропуски однієї академічної години аудиторних занять становить 1 бал. У разі систематичного пропуску занять без поважної причини штрафні бали подвоюються за кожний наступний пропуск.

Зарахування здобувачу кредитів із навчальної дисципліни проводиться тільки за умов наявності у нього позитивних оцінок з усіх модулів (змістовних модулів).

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка **"відмінно"** – **90-100 балів** – виставляється здобувачу, який при відповіді на запитання показав усебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав поставлене завдання, уміє грамотно інтерпретувати одержані результати, продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.

Оцінка **"добре"** – **75-89 балів** – виставляється здобувачу, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно виконав поставлене завдання, показав володіння практичними вміннями та навичками, але припустився окремих несуттєвих помилок, які не мають принципового значення.

Оцінка **"задовільно"** – **60-74 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання здобувач виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився незначних помилок в арифметичних розрахунках, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

Оцінка **"незадовільно"** – **35-59 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки, не зміг розв'язати задачу і провести розрахунки тощо.

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка землеустрою» для здобувачів: галузь знань 193 «Архітектура та будівництво», спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОР «Магістр», освітньо-професійної програми.
«_____» _____, 2020 р. ____ с.

Розробник: **Садовий Іван Іванович** – кандидат економічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри землепорядного проектування.

Протокол від «_____» _____ 2020 року № 1.

Завідувач кафедри землепорядного проектування,
канд. екон. наук, доцент
«_____» _____ 2020 р.

О.Я. Петренко

Схвалено навчально-методичною комісією факультету інженерів землепорядкування.

Протокол від «_____» _____ 2020 р. № 1.

Голова навчально-методичної комісії
факультету інженерів землепорядкування,
канд. екон. наук, доцент

О.В. Князь

© _____, 2020 р.
© _____, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Напрямок підготовки 193 «Геодезія та землеустрій»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 10	Освітній рівень: Магістр Кваліфікація: 8.08010103 «Землеустрій та кадастр»	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	12 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		118 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю: екзамен	

1. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Економіка землеустрою» є вивчення теорії і практики функціонування землекористування як важливої складової сфери підприємницької діяльності, матеріальної і фінансової основи територіальних громад. Землекористування, з однієї сторони, є певною гарантією стабільності бізнесу, збереження і примноження вартості капіталу, а з іншої, - фінансовою основою місцевого самоврядування. .

Завданням дисципліни «Економіка землеустрою» є вивчення: сутності, функцій, змісту й організації землекористування та землепорядкування; сучасного законодавства, методичних, нормативних й інших правових документів, які регламентують економіку землекористування та землепорядкування, оборот типів землекористування; методів оптимізації та оцінки ефективності формування різних типів землекористування й їх ринкової вартості, інвестицій в землепорядні рішення в процесі проектування; оцінки ефективності формування землеволодінь і землекористувань та впорядкування їх території в процесі землеустрою; варіантного проектування та планування

землекористування ринкового типу, обґрунтування їх вибору за критеріями соціальної та еколого-економічної ефективності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

- суть, функції, зміст і організацію землекористування та землевпорядкування;

- сучасне законодавство, методичні, нормативні і інші правові документи, які регламентують економіку землекористування та землевпорядкування, оборот типів землекористування;

- етичні і правові норми, які регулюють відносини між людьми, відносини між людиною і суспільством, людиною і довкіллям, враховувати ці знання в практичній роботі управління землекористуванням та в процесі землевпорядкування.

вміти:

- використовувати методи оцінки ефективності формування різних типів землекористування та їх ринкової вартості;

- розраховувати обсяг інвестицій землевпорядних рішень, передбачених в процесі проектування;

розробляти варіанти проектування та управління землекористуванням ринкового типу, обґрунтовувати їх вибір за критеріями соціальної і економічної ефективності.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми геодезії, землеустрою та кадастру, управління земельними ресурсами, управління та адміністрування землекористуванням, державного контролю за використанням та охороною земель із застосуванням сучасних технологій, теоретичних положень та методів дослідження.

Загальні компетентності:

1. Дотримання етичних принципів досліджень і інтелектуальної чесності, а також професійних кодексів поведінки.
2. Володіння державною мовою на загальному та науковому рівнях.
3. Володіння іноземною мовою на загальному та професійному рівнях.
4. Здатність опановування базовими знаннями, включаючи сучасні наукові та технічні досягнення та використання їх в практичних ситуаціях.
5. Уміння виконання робіт та навчання з високим рівнем автономності, планування, організації та управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень.
6. Уміння використовувати інформаційні технології та інноваційні підходи.
7. Уміння збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого

розвитку суспільства.

Спеціальні (фахофі компетентності):

1. Здатність до реалізації професійних обов'язків за видами професійних робіт.
2. Знання і розуміння основних теорій, методів, принципів, технологій і методик у сфері геодезії і землеустрою.
3. Засвоєння базових знань із супутніх наук, що входять окремими блоками до сфери геодезії і землеустрою (фізика, математика, інформатика, екологія, право, економіка та інші), вміння використовувати їх теорії, принципи та технічні підходи.
4. Складання проектів і програм, організації та планування польових робіт в геодезії та землеустрої.
5. Здатність інтегрувати знання з інших дисциплін, застосовувати системний підхід та враховувати техніко-технологічні та економічні аспекти при проведенні досліджень з проблематики економіки землекористувань.
6. Підготовка та здійснення організаційних, економічних, екологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання та охорону земель, їх захист від шкідливого антропогенного впливу.

Міждисциплінарні зв'язки:

1. Економіка землеустрою.
2. Наукові основи землепорядного проектування.
3. Земельне право.
4. Земельний кадастр, землепорядна експертиза.
5. Регіональні програми використання й охорони земель.
6. Управління земельними ресурсами.
7. Регулювання земельних відносин в населених пунктах.
8. Інфраструктура ринку землі.

2. Програма навчальної дисципліни

Засвоєння студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль - це відносно окремий самостійний блок даної дисципліни, який логічно об'єднує кілька її навчальних елементів за змістом та взаємозв'язками. Оцінювання знань та навичок, набутих студентом при вивченні матеріалу кожного модуля, перевіряються при підсумковому модульному контролі.

Змістовий модуль 1. «Теоретичні основи економіки землеустрою»

Розглядаємо такі теми: економіка землеустрою як наукова дисципліна, наукові основи раціоналізації землекористування, ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів в ринковій економіці, оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин, особливості формування територіальної структури оптимального землекористування, ринок землі та прав оренди в економіці землекористування.

Змістовий модуль 2. «Методологія та методика оцінки економічної

ефективності землекористування та землепорядкування. Ціноутворення землі»

Розглядаємо такі теми: методологія оцінювання економічної ефективності землекористування та землепорядкування, теоретичні основи економіки землеустрою економіка, організації землеволодінь і землекористувань, економіка внутрігосподарської організації території землеволодінь та землекористувань, оцінка ефективності проектів землеустрою, які мають інвестиційний характер.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	с.р.	екз.		л	п/с	лаб	с.р.	екз.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки землеустрою.												
Тема 1. Економіка землеустрою як наукова дисципліна	12	2	2		8							
Тема 2. Наукові основи раціоналізації землекористування	12	2	2		8							
Тема 3. Ціноутворення землі як механізм розподілу ресурсів в ринковій економіці	20	4	4		12		4	2	2			
Тема 4. Оптимізація землекористування в умовах ринкових земельних відносин	20	4	4		12							
Тема 5. Особливості формування територіальної структури оптимального землекористування	12	2	2		8							
Тема 6. Ринок землі та прав оренди в економіці землекористування	12	2	2		8							
Разом за змістовим модулем 1.	88	16	16		56		4	2	2			
Змістовий модуль 2. Методологія та методика оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування. Ціноутворення землі.												
Тема 7. Методологія оцінки економічної ефективності землекористування та землепорядкування	12	2	2		8							
Тема 8. Теоретичні основи економіки землеустрою	12	2	2		8							
Тема 9. Економіка організації землеволодінь і землекористувань	20	2	4		14		4	2	2			
Тема 10. Економіка внутрігосподарської організації території землеволодінь та землекористувань	23	4	4		15							

Тема 11. Оцінка ефективності проектів землеустрою, які мають інвестиційний характер	23	4	4		15		4	2	2			
Разом за змістовим модулем 2.	90	14	16		60		8	4	4			
Консультації	2						2					
Усього	190	30	32		118	8	23	6	6			9

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення функцій землі в системі суспільних інтересів і ринкових відносин	2
2	Вивчення взаємодії різних чинників виробництва	2
3	Встановлення та визначення залежності продуктивності землі від різних чинників впливу	2
4	Визначення орендної вартості та орендної плати за землю для землекористування сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення	2
5	Оцінка ефективності проекту формування землекористування сільськогосподарських підприємств	4
6	Вивчення екологічних обмежень використання земель (на картографічній основі визначаються об'єкти та встановлюються обмеження та обтяження при використанні земель).	4
7	Вивчення впливу соціально- економічних чинників на раціоналізацію землекористування	2
8	Особливості формування територіальної структури оптимального землекористування.	2
9	Формування територіальної структури оптимального землекористування	2
10	Економіка внутрішньогосподарської організації території сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань.	2
11	Планування інвестицій в сільськогосподарське землекористування	4
12	Оцінка інвестиційного проекту поліпшення і охорони земель	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення функцій землі в системі суспільних інтересів і ринкових відносин	8
2	Вивчення взаємодії різних чинників виробництва	8
3	Встановлення та визначення залежності продуктивності землі від різних чинників впливу	12
4	Визначення орендної вартості та орендної плати за землю для землекористування сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення	12
5	Оцінка ефективності проекту формування землекористування сільськогосподарських підприємств	8
6	Вивчення екологічних обмежень використання земель (на картографічній основі визначаються об'єкти та встановлюються обмеження та обтяження при використанні земель).	8
7	Вивчення впливу соціально- економічних чинників на раціоналізацію землекористування	8
8	Особливості формування територіальної структури оптимального землекористування.	8
9	Формування територіальної структури оптимального землекористування	6
10	Економіка внутрішньогосподарської організації території сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань.	8
11	Планування інвестицій в сільськогосподарське землекористування	15
12	Оцінка інвестиційного проекту поліпшення і охорони земель	15
	Разом	116

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом не передбачені.

10. Методи навчання

Навчальний процес здійснюється за традиційною технологією: лекції, семінарські заняття, поза аудиторна робота. Під час проведення занять використовуються засоби наочності (зокрема плакати, мультимедійні презентації, наочні таблиці, малюнки, схеми, моделі, відеофільми). Практичні заняття головним чином спрямовано на опанування методами розв'язання типових завдань, які найчастіше зустрічаються у практичній роботі землевпорядного виробництва.

Допуск до екзамену відбувається за умов відвідування здобувачем лекцій та практичних занять, своєчасне виконання самостійних завдань, прийняття участі в обговоренні проблемних питань.

11. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів відбувається під час усного опитування, проведення практичних занять, контрольних робіт (тестування), екзамені.

Протягом вивчення дисципліни здобувач зобов'язаний:

- систематично відвідувати заняття;
- вести конспекти лекційних занять;
- виконувати контрольні (тестові) завдання;
- приймати участь в обговореннях дискусійних питань.

При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю з практичних занять, які відбулися в період, за який проводиться модульний контроль та самостійної аудиторної й поза аудиторної роботи здобувачів з дисципліни.

При встановленні критеріїв оцінки застосовуються заохочувальні та штрафні санкції. Заохочувальні санкції (бали) надаються за якісне і вчасне виконання завдання, участь у роботі наукових гуртків, виступи на конференціях тощо, що сприятиме підвищенню мотивації до вивчення дисципліни. Кількість заохочувальних балів встановлено в межах від 5 до 10 балів. Штрафні бали нараховуються за несвоєчасне виконання робіт та інші негативні дії з неповажних причин. Кількість штрафних балів за пропуски однієї академічної години аудиторних занять становить 1 бал. У разі систематичного пропуску занять без поважної причини штрафні бали подвоюються за кожний наступний пропуск.

Зарахування здобувачу кредитів із навчальної дисципліни проводиться тільки за умов наявності у нього позитивних оцінок з усіх модулів (змістовних модулів).

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка **"відмінно"** – **90-100 балів** – виставляється здобувачу, який при відповіді на запитання показав усебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, правильно та повністю виконав поставлене завдання, уміє грамотно інтерпретувати одержані результати, продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.

Оцінка **"добре"** – **75-89 балів** – виставляється здобувачу, якщо при відповіді на запитання він виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, правильно виконав поставлене завдання, показав володіння практичними вміннями та навичками, але припустився окремих несуттєвих помилок, які не мають принципового значення.

Оцінка **"задовільно"** – **60-74 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання здобувач виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, але при цьому окремими вміннями та навичками володів невпевнено, припустився незначних помилок в арифметичних розрахунках, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.

Оцінка **"незадовільно"** – **35-59 балів** – виставляється, якщо при відповіді на запитання здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки, не зміг розв'язати задачу і провести розрахунки тощо.

13. Методичне забезпечення

Кушовська О.В. Економіка землекористування та землепорядкування: практикум для вивчення дисципліни, виконання самостійної роботи та контролю знань студентів, які навчаються за спеціальністю 8.08010103 «Землеустрій та кадастр» / О.В. Кушовська, А.Г. Мартин. – К.: Вид. НУБіП України, 2013. - 68с.

14. Рекомендована література

Основна

14. 1. Третяк А.М. Економіка землекористування та землепорядкування: навчальний посібник / Третяк А.М. – К.: ТОВ ЦЗРУ, 2004.- 542 с.

2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-14 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-15. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

5. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-15. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

6. Другак В. М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування. К.: ЦЗРУ, 2004, - 150 с.

7. Вихрущ В.П. Основи бізнесу: підручник. – Том. 1.- Тернопіль: Збруч, 1998. – 200с.

8. Волощук М.Д., Третяк А.Н., Юзефацюк И. Противоэрозионная мелиорация эродированных земель в Прут-Днестровском междуречье. Черновцы, «Прут», 1995.

Додаткова

1. Макконнел К.Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. / К.Р. Макконнел, С.Л. Брю. В 2 т.: Пер. с. Англ. Т.1.
- Макконнел К.Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. / К.Р. Макконнел, С.Л. Брю. В 2 т.: Пер. с. Англ. Т.2.
2. Волков С.Н. Землеустройство. Экономика землеустройства. Т.5. –М.: Колос, 2001.- 456 с.
3. Другак В. М. Теоретичні та методичні основи економіки землекористування. К.: ЦЗРУ, 2004, — 150 с.
4. Третяк А.М., Другак В.М. Наукові основи економіки землекористування та землевпорядкування. – К.: ЦЗРУ, 2003. – 337 с.
5. Формування нормативних витрат і доходів та баланс сільськогосподарської продукції в Україні та інших країнах світу. / За ред. О.М. Шпичака. – К.: ІАЕ, 2002. – 484 с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://www.dazru.gov.ua>
3. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://www.dzk.gov.ua/>
4. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://www.myland.org.ua>
5. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://zsu.org.ua>
6. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://zem.ua>